

“Melâike-i kiram maddeden mücerredirler; red yolunda tasrih ediyor ki, Melâike-i kiram, anasırdan mahlûk ecsam-ı nurâniyedirler...” Burayı devamıyla birlikte açıklar mısınız?

"Eğer istersen Mukaddemata gir. Birinci Mukaddemeyi, suğrâ ve Üçüncü Mukaddemeyi kübrâ yap. Sana netice verecektir ki: Ehl-i zahirin zihinlerini teşviş eden, felsefe-i Yunaniyeye incizaplarıdır. Hattâ o felsefeye fehm-i âyette bir esas-ı müselleme nazarıyla bakıyorlar. Hattâ oğlu ölmüş bir kocakarıyı güldürecek derecede bir misal budur ki: Bazılar öyle bir zatın kelâmındaki fülûs-u felsefeyi, cevher-i hakikatten temyiz etmeyecek dereceden pek çok derecede âlî olan o zat-ı nakkad, Kürtçe demiş ki: **عَنَّا صِرُّ جَهَارُنْ زَوَائِنْ مَلِكْ** [Unsurlar dört tane olup melekler de onlardan (nur unsurundan) yaratılmışlardır.]

"Halbuki, bu sözle hükemanın mezhebi olan ki, **'Melâike-i kiram maddeden mücerredirler.'** red yolunda tasrih ediyor ki, **'Melâike-i kiram anasırdan mahlûk ecsam-ı nurâniyedirler.'**"

"Onlar fehmetmişler ki, anasır dört oldukları İslâmiyettendir. Acaba?.. Dörtlüğü ve unsuriyeti ve besateti, hükema ıstılahatından ve müzahref olan ulûm-u tabiiyenin esaslarındandır. Hiç usul-ü İslâmiyeye taallûkları yoktur. Belki zahir müşahedete hükmolunan bir kaziyedir."

"Evet, dine teması olan her şey, dinden olması lâzım gelmiyor. Ve İslâmiyetle imtizaç eden herbir madde İslâmiyetin anasırından olduğunu kabul etmek, unsur-u İslâmiyetin hâsiyetini bilmemek demektir. Zira kitap ve sünnet ve icmâ ve kıyas olan anasır-ı erbaa-i İslâmiye, böyle maddeleri terkip ve tevlit etmez."

"Elhasıl: Unsuriyet ve besatet ve erbaiyet, felsefenin bataklığındandır; şeriatın maden-i safisinden değildir. Fakat felsefenin yanlışı seleflerimizin lisanlarına girdiğinden, bir mahmil-i sahih bulmuştur. Zira selef 'Dörttür' dediklerinden murat, zahiren dörttür. Veyahut hakikaten ecsam-ı uzviyeyi teşkil eden müvellidül mâ' ve müvellidül humuza ve azot ve karbon, yine dörttür."(1)

Geçmişteki birtakım felsefi ve o zamana ait fenni malumatlar, hem sabit fenni hakikat, hem de dinin birer hakikati gibi telakki edildiği için, o dönemin müfessirleri tarafından dine tatbik edilmeye çalışılmış.

Halbuki Kur'an ve sünnetin hakiki tefsir ve manaları, bu gibi felsefi ve kesinleşmemiş fenni malumatlardan münezzehtir. O dönemde felsefenin meşhur dört unsur teorisi yani; **"Bütün her şey dört unsur olan toprak, hava, su ve ateşten yaratılmıştır."** fikri, ilim sınıfının aklını esir etmiş ki, İslam'ın temel meselelerini de, bu, doğruluğu sabit olmayan teori eşliğinde izahı yapılmaya çalışılmış.

İşte Üstad bu yanlış usulü eleştiriyor. **"İslam'daki dört büyük melek, dört unsurun nurani kısımlarından yaratılmış"** ibaresindeki dört unsur teorisi; İslam'ın fikri gibi lanse edilmeye çalışılmış. Halbuki Kur'an ve sünnette dört unsur teorisi ile ilgili açık bir iddia ve fikir mevcut değildir. Tabi sonraki dönemlerde fen inkişaf edip, bu dört unsur teorisinin asılsız olduğu ortaya çıkınca, *-haşa-* İslam da yanlış söylemiş konumuna düşürülmeye çalışılmış. Bu da ehli fennin İslam'dan uzaklaşmasına yol açmıştır. Üstad bu yanlışlıkları eleştirerek, İslam içine giren hurafeleri ayıklamaya çalışıyor.

(1) bk. [Muhakemat, Birinci Makale \(Unsuru'l-Hakikat\), On İkinci Mukaddime.](#)

İlgili ders videosu için tıklayınız:

- [Prof. Dr. Şadi Eren, Muhakemat Dersleri \(24. Bölüm\).](#)